Lietas Nr. A420559312
Lietas arhīva Nr. AA43-0329-15

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā **2015.gada 26.janvārī**

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Dz.Amerika,
tiesneses S.Kanenberga un I.Meldere

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Valsts zemes dienestam aktualizēt datus Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā zemes vienībām ar kadastra apzīmējumiem /kadastra apzīmējums A/ un /kadastra apzīmējums B/, dzēšot ierakstus par nekustamā īpašuma objekta apgrūtinājumu – ceļa servitūtu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 25.septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2012.gada 27.jūlijā Valsts zemes dienesta (turpmāk – Dienests) Vidzemes reģionālā nodaļa, izskatot /pers. A/ (turpmāk – pieteicēja) 2012.gada 28.jūnija iesniegumu, pieņēma lēmumu Nr.14-03/150827-1, ar kuru atteica nekustamā īpašuma objekta datu aktualizāciju Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā (turpmāk – Kadastra informācijas sistēma) par zemes vienību ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums A/ un /kadastra apzīmējums B/ apgrūtinājuma – ceļa servitūta – izbeigšanu, līdz tiks iesniegti servitūta dzēšanas tiesību apliecinoši dokumenti un uz šo dokumentu pamata sagatavots atbilstošs apgrūtinājumu plāns.

Nepiekrītot minētajam lēmumam, pieteicēja to apstrīdēja Dienesta ģenerāldirektorei.

[2] Dienesta ģenerāldirektores pienākumu izpildītāja ar 2012.gada 21.septembra lēmumu Nr.2-15.1/T-1734 (turpmāk – Lēmums) atteica aktualizēt datus kadastra informācijas sistēmā zemes vienībām ar kadastra apzīmējumiem /kadastra apzīmējums A/ un /kadastra apzīmējums B/ un dzēst ierakstus par nekustamā īpašuma objekta apgrūtinājumu – ceļa servitūta teritoriju.

Lēmumā norādīti turpmākie argumenti.

[2.1] Nekustamā īpašuma /adrese A/ ar kadastra numuru /numurs A/sastāvā ietilpst 3 būves un zemes vienība ar kadastra apzīmējumu /kadasatra apzīmējums A/, kurai reģistrēts nekustamā īpašuma objekta apgrūtinājums – ceļa servitūta teritorija 0,1099 ha platībā. Īpašuma tiesības nostiprinātas uz pieteicējas vārda.

Nekustamā īpašuma /adrese B/ ar kadastra numuru /numurs B/sastāvā ietilpst 1 būve un zemes vienība ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums B/, kurai reģistrēts nekustamā īpašuma objekta apgrūtinājums – ceļa servitūta teritorija 0,0249 ha platībā. Īpašuma tiesības nostiprinātas uz pieteicējas vārda.

Servitūti minētajiem īpašumiem noteikti ar Cēsu rajona Vecpiebalgas pagasta Tautas deputātu padomes 20.sasaukuma 24.sesijas 1993.gada 9.decembra lēmumu „Par zemes piešķiršanu pastāvīgā lietošanā /pers. A/" un Vecpiebalgas novada pašvaldības 2009.gada 20.maija lēmumu Nr.7 5.13.§ „/pers. A/ par servitūta ceļa nepieciešamību", ar kuru nolemts noslēgt rakstisku vienošanos ar pieteicēju par ceļa servitūta tiesības ierobežošanas nosacījumu, ka ceļa servitūta ierobežošanai piekrīt visi servitūta izlietotāji – nekustamo īpašumu /Nosaukums A/, /Nosaukums B/, /Nosaukums C/, /Nosaukums D/, /Nosaukums E/, /Nosaukums F/ tiesiskie valdītāji un īpašnieki; no lēmuma izriet ceļa servitūta valdošie nekustamie īpašumi. Pieteicēja nav likumā noteiktajā kārtībā apstrīdējusi lēmumus par servitūtu noteikšanu.

[2.2] Pieteicēja 2012.gada 28.jūnija iesniegumā lūgusi veikt servitūta izbeigšanas reģistrāciju un dzēst ierakstu par servitūtu nekustamā īpašuma /adrese A/ un nekustamā īpašuma /adrese B/ sakrituma daļā. Iesniegumam pievienots ceļa servitūtu skiču plāns un nekustamo īpašumu /adrese A/ un /adrese B/ zemesgrāmatu apliecību kopijas.

No Dienesta reģionālās nodaļas rīcībā esošajiem dokumentiem konstatēts, ka Kadastra informācijas sistēmas zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums B/ telpiskajos datos nekustamā īpašuma objekta apgrūtinājums – ceļa servitūta aizņemtā teritorija – attēlots neatbilstoši 2005.gada 24.novembrī izgatavotajam nekustamā īpašuma /adrese B/ zemes robežu plānam. Konstatētā kļūda labota, kadastra informācijas sistēmas telpiskos datus labojot atbilstoši zemes robežu plānam.

[2.3] Civillikuma 1237.pantā noteikti servitūtu izbeigšanās tiesiskie pamati, proti, servitūti izbeidzas ar atteikšanos no tiem, ar tiesības un pienākuma sakritumu vienā personā, ar kalpojošās vai valdošās lietas bojāeju, ar atceļoša nosacījuma

iestāšanos vai termiņa notecējumu, kā arī izpirkumu vai noilgumu. Konkrētajā gadījumā dokuments, kas apliecina ceļa servitūta izbeigšanu, var būt tiesas spriedums vai vienošanās par atteikšanos no servitūta, kas noslēgta starp kalpojošās lietas īpašnieku un servitūta izlietotāju.

Kā norādīts Civillikuma 1237.panta komentāros, tiesības un pienākuma sakritums vienā personā nozīmē to, ka izlietotājs kļūst par kalpojošas lietas īpašnieku vai kalpojošas lietas īpašnieks pārņem izlietotāja tiesības, nezaudējot savas īpašuma tiesības uz kalpojošo lietu.

Pieteicēja jau kopš nekustamo īpašumu /adrese A/ un /adrese B/ formēšanas sākuma bijusi zemes lietotāja, līdz ar to pašvaldībai, nosakot servitūtu, bija zināms, ka abi īpašumi tiek piešķirti pieteicējai. Tādējādi šie īpašumi attiecībā uz ceļa servitūtu nav valdošie (izlietotāja) īpašumi, bet gan kalpojošie, kas nodrošina citu īpašuma īpašnieku piekļuvi saviem īpašumiem. Pieteicējas minētais par ceļa servitūtu tiesības un pienākuma sakritumu vienā personā nav tiesiski pamatots.

Ievērojot minēto, pieteicēja nav iesniegusi Ministru kabineta 2012.gada 10.aprīļa noteikumu Nr.263 „Kadastra objekta reģistrācijas un kadastra datu aktualizācijas noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.263) 111.punktā noteikto dokumentu ierakstu par ceļa servitūtu Kadastra informācijas sistēmā dzēšanai. Tādēļ pamatoti atteikta kadastra datu aktualizācija.

[2.4] Apstrīdētajā lēmumā nepareizi norādīts, ka kadastra datu aktualizācijai pieteicējai jāiesniedz atbilstošs apgrūtinājumu plāns. Apstrīdētajā lēmumā pieļautās kļūdas nemaina kadastra datu aktualizācijas atteikuma būtību.

Nav pamatots pieteicējas norādītais par Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 67.panta pārkāpumu.

[3] Uzskatot Lēmumu par nepamatotu, pieteicēja iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā, lūdzot Lēmumu atcelt un uzlikt pienākumu Dienestam aktualizēt datus Kadastra informācijas sistēmā zemes vienībām ar kadastra apzīmējumiem /kadastra apzīmējums A/ un /kadastra apzīmējums B/, dzēšot ierakstus par nekustamā īpašuma objekta apgrūtinājumu – ceļa servitūtu – minēto īpašumu sakritumu daļā. Pieteikumā norādīti šādi apsvērumi.

[3.1] Starp nekustamajiem īpašumiem /adrese A/ un /adrese B/ Kadastra informācijas sistēmā reģistrētais servitūta ceļš dabā netiek izmantots un tas reģistrēts par labu tikai pieteicējas īpašumiem. Servitūta robežu atzīmes sakrīt, līdz ar to šī atzīme nepilda īpašuma aprobežojuma funkcijas. Pieteicēja izbeidz servitūta atzīmes lietojumu un vēlas to dzēst.

[3.2] Dienests atstājis bez ievērības pieteicējas iesniegto zvērināta mērnieka sagatavoto servitūta skiču plānu par apgrūtinājumu dzēšanu.

[3.3] Neviens no Lēmumā minētajiem administratīvajiem aktiem nenodibina servitūta tiesību pieteicējas īpašumos, bet piešķir lietošanā zemi par samaksu un lemj par rakstiskas vienošanās noslēgšanu.

[3.4] Zemesgrāmatā nav ierakstu par nekustamo īpašumu /adrese A/ un /adrese B/ servitūta tiesību nodibinājuma apgrūtinājumu, kuru dzēšanai būtu piemērojami noteikumu Nr.263 111.punkta nosacījumi, bet reģistrēta atzīme – servitūts, tiesība uz braucamo ceļu, kuras dzēšanai piemērojama minēto noteikumu 112.punkta kārtība par nekustamā īpašuma objekta apgrūtinājumu dzēšanu.

Pēc atzīmes veidā reģistrācijas jāseko tiesību nostiprinājumam. Servitūta tiesību nostiprinājums kādam īpašumam par labu nav sekojis, tādēļ pieteicēja saskaņā ar Civillikuma 1235.pantu ir minēto nekustamo īpašumu lietotājs un kalpojošās lietas īpašnieks vienā personā, jo pretējais nav pierādīts, un viņai ir tiesības uz atzīmes dzēšanu Dienesta Kadastra informācijas sistēmā un Zemesgrāmatā.

[3.5] Lēmums pieņemts, pārkāpjot APL 67.pantā ietvertā lietderības apsvēruma vērtējuma prasības.

[4] Pirmās instances tiesai sniegtajos paskaidrojumos Dienests norāda, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms turpmāk norādīto argumentu dēļ.

Dienests atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta „d" apakšpunktam un Noteikumu Nr.263 105.punktam Kadastra informācijas sistēmā reģistrē nekustamā īpašuma objekta apgrūtinājumu – zemes vienības teritoriju vai būvi, kurā saskaņā ar normatīvo aktu, līgumu vai tiesas nolēmumu ir noteikts lietošanas tiesību aprobežojums vai saimnieciskās darbības ierobežojums. Savukārt atbilstoši Ministru kabineta 2011.gada 20.decembra noteikumiem Nr.971 „Valsts zemes dienesta nolikums" Dienesta kompetencē neietilpst ceļa servitūta nodibināšana vai izbeigšana, kā arī no tā izrietošo lietu tiesību nodibināšana, un to tiesiskuma izvērtēšana.

Noteikumu Nr.263 111.punkts noteic gadījumus, kādos Kadastra informācijas sistēmā dzēš ierakstu par nekustamā īpašuma objekta apgrūtinājumu – ceļa servitūtu. Minētajā punktā norādītais termins „ieraksts" nav ieraksts Zemesgrāmatu likuma 44.panta pirmās daļas izpratnē un ir attiecināms tikai uz Kadastra informācijas sistēmā reģistrētajiem datiem.

Ievērojot minēto, Noteikumu Nr.263 111.punkts noteic iesniedzamos dokumentus Kadastra informācijas sistēmā reģistrētā apgrūtinājuma – ceļa servitūta – dzēšanai neatkarīgi no tā, vai nekustamā īpašuma apgrūtinājums ir ierakstīts zemesgrāmatā kā lietu tiesība vai nav (zemesgrāmatā ir ierakstīts atzīmes veidā vai vispār nav atzīmes par šādu apgrūtinājumu). Līdz ar to pieteicējas arguments, ka Noteikumu Nr.263 111.punkts nav piemērojams attiecībā uz zemes vienību ar kadastra apzīmējumiem /kadastra apzīmējums A/ un /kadastra apzīmējums B/ reģistrēto nekustamā īpašuma objekta apgrūtinājumu – ceļa servitūts – dzēšanu Kadastra informācijas sistēmā tāpēc, ka zemesgrāmatā attiecīgie ceļa servitūti ierakstīti atzīmju veidā, nav pamatots.

[5] Pieteicēja 2013.gada 4.septembrī precizējusi prasījumu par Lēmuma atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Dienestam aktualizēt datus kadastra informācijas sistēmā zemes vienībai /adrese A/ ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums A/ 233 m^2 platībā un zemes vienībai /adrese B/ ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums B/ 327 m^2 platībā, dzēšot ierakstus par ceļa servitūta atzīmi nekustamo īpašumu sakrituma platību daļā.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 25.septembra spriedumu izbeigta tiesvedība daļā par pienākuma uzlikšanu Dienestam aktualizēt datus kadastra informācijas sistēmā, dzēšot ierakstu par ceļa servitūtu 327 m^2 platībā zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums B/. Pārējā daļā pieteikums noraidīts. Tiesa spriedumu pamatojusi ar turpmākajiem argumentiem.

[6.1] No pieteicējas pieteikuma un pieteikuma precizējuma izriet, ka pieteicēja vēlas dzēst ierakstus par ceļa servitūtu tikai zemes vienību sakrituma platību daļā, tādējādi tiesa precizējusi pieteicējas prasījumu kā pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Dienestam aktualizēt datus Kadastra informācijas sistēmā, dzēšot ierakstus par ceļa servitūtu 233 m^2 platībā zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums A/ un par ceļa servitūtu 327 m^2 platībā zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums B/.

[6.2] Lietā strīds ir par to, vai, iesniedzot Dienesta Vidzemes reģionālajā nodaļā 2012.gada 28.jūnija iesniegumu un tam pievienotos dokumentus – ceļa servitūtu skiču plānu, kurā norādīts ceļa servitūta posms, ko īpašniece vēlas kā apgrūtinājumu dzēst no Kadastra informācijas sistēmas, un pieteicējai piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/ un /adrese B/ zemesgrāmatu apliecības – Dienestam bija jāaktualizē Kadastra informācijas sistēmas dati, dzēšot ierakstus par ceļa servitūtiem nekustamajiem īpašumiem /adrese A/ un /adrese B/.

[6.3] Pretēji pieteicējas viedoklim, kārtība, kādā no Kadastra informācijas sistēmas dzēšami ceļa servitūti, ir noteikta noteikumu Nr.263 111.punktā, nevis šo noteikumu 112.punktā. Turklāt ceļa servitūti no Kadastra informācijas sistēmas dzēšami tikai vienā no 111.punktā uzskaitītajiem gadījumiem.

[6.4] 2009.gada 20.jūlijā un 2010.gada 27.decembrī Vecpiebalgas pagasta zemesgrāmatas nodalījumos Nr./kadastra apzīmējums C/ un Nr./kadastra apzīmējums D/ierakstīti pieteicējai piederošie nekustamie īpašumi /adrese A/ un /adrese B/. Kā apgrūtinājumi šiem īpašumiem cita starp ierakstītas atzīmes – servitūts – tiesība uz braucamo ceļu – attiecīgi 0,1099 ha un 0,0249 ha platībā. Savukārt kā pamatojums servitūtu ierakstīšanai zemesgrāmatā norādīti 2006.gada 23.februāra un 2006.gada 8.maija Dienesta Vidzemes reģionālās nodaļas lēmumi Nr.10A-1C/60 un Nr.10A-1C/156. Ceļa servitūti noteikti, pamatojoties uz nekustamo īpašumu /adrese A/ un /adrese B/ zemes robežu plāniem, kas izgatavoti atbilstoši Cēsu rajona Vecpiebalgas pagasta tautas deputātu padomes 20.sasaukuma 24.sesijas 1993.gada 9.decembra lēmumiem un Vecpiebalgas pagasta padomes 2005.gada 19.oktobra sēdes lēmumiem (protokola izraksts Nr.12).

Tātad ceļa servitūti nekustamajiem īpašumiem /adrese A/ un /adrese B/ nodibināti vispārīgi, neidentificējot konkrētus valdošos nekustamos īpašumus.

Tādēļ pieteicējas pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka ceļa servitūts nav nodibināts par labu nevienam citam, tikai pieteicējai. Līdz ar to izpildās noteikumu Nr.263 111.3.apakšpunktā noteiktais gadījums – iesniegts dokuments par ceļa servitūta izbeigšanu un ceļa servitūta skiču plāns. Savukārt Vecpiebalgas novada pašvaldība un Dienests uzskata, ka ceļa servitūts nodibināts ne tikai par labu pieteicējas otram īpašumam, bet arī par labu vairākiem citiem nekustamajiem īpašumiem.

Turpmāk tiesa noskaidrojusi, vai nekustamajiem īpašumiem /adrese A/ un /adrese B/ nodibinātie ceļa servitūti ir nodibināti par labu ne tikai pieteicējai piederošajiem īpašumiem, bet arī par labu citiem nekustamajiem īpašumiem. Tiesa vadījusies no Civillikuma 1130.-1132.panta, 1141., 1144., 1146. un 1147.panta.

No lietas materiāliem secināts, ka ceļa servitūti īpašumos /adrese A/ un /adrese B/ noteikti ar pašvaldības lēmumiem zemes reformas laikā, kad nebija zināmi konkrēti nekustamie īpašumi, kas izveidosies zemes reformas laikā. Tādēļ arī saprotams Vecpiebalgas pagasta pašvaldības nodibināto ceļa servitūtu vispārīgais formulējums. Tomēr, ņemot vērā ceļu servitūtu būtību, proti, ka tiem jānes noteikts labums, un to vajadzību (mērķi) konkrētajā gadījumā, tiesa secinājusi, ka ceļa servitūti nodibināti ne tikai par labu pieteicējai piederošajiem īpašumiem, bet arī par labu citiem nekustamajiem īpašumiem – /Nosaukums A/, /Nosaukums B/, /Nosaukums E/, /Nosaukums G/, /Nosaukums F/, /Nosaukums C/ un /Nosaukums D/ –, lai tajos dzīvojošie varētu izmantot vēsturisko (līdz zemes reformai) pašvaldības ceļu, kas savieno divus valsts 1.šķiras autoceļus P30 un P33, un nokļūt savos īpašumos. Pretējā gadījumā šādu ceļa servitūtu noteikšanai izskaidrojuma nav. Šo tiesas secinājumu apstiprinājusi arī Vecpiebalgas novada pašvaldība, 2009.gada 20.maijā izskatot pieteicējas iesniegumu par servitūtu ceļa nepieciešamību nekustamajā īpašumā /adrese A/.

Tādējādi ceļa servitūtu īpašumos /adrese A/ un /adrese B/ valdošie nekustamie īpašumi vismazākā apmērā ir īpašumi /Nosaukums A/, /Nosaukums B/, /Nosaukums E/, /Nosaukums G/, /Nosaukums F/, /Nosaukums C/ un /Nosaukums D/. Līdz ar to nav konstatējams ne Civillikuma 1237.panta 2.punktā noteiktais ceļa servitūtu lietojuma tiesību un pienākumu sakritums pieteicējas personā, ne arī kāds cits nosacījums, kura konstatēšanas gadījumā ceļa servitūti izbeigtos. Turklāt saskaņā ar Tiesu informācijas sistēmā esošo informāciju Vidzemes apgabaltiesas izskatīšanā apelācijas kārtībā atrodas civillieta Nr.C11129810, kurā nekustamā īpašuma /Nosaukums D/ īpašnieki /pers. C/, /pers. D/ un /pers. E/ cēluši prasību pret pieteicēju par ceļa servitūta nodibināšanu, kas liecina par to, ka minētā nekustamā īpašuma īpašniekiem šis ceļa servitūts ir nepieciešams, lai piekļūtu savam nekustamajam īpašumam, un viņi nepiekrīt tā izbeigšanai.

Tātad pieteicēja, 2012.gada 28.jūnijā vēršoties Dienesta Vidzemes reģionālā nodaļā ar iesniegumu par ceļa servitūtu dzēšanu no Kadastra informācijas sistēmas, ceļa servitūtu skiču plānu un nekustamo īpašumu /adrese A/ un /adrese B/ zemesgrāmatu apliecībām, nebija iesniegusi nepieciešamos dokumentus, lai atbilstoši noteikumu Nr.263 111.punktā noteiktajiem nosacījumiem Dienestam būtu jāaktualizē dati Kadastra informācijas sistēmā zemes vienībām ar kadastra apzīmējumiem /kadastra apzīmējums A/ un /kadastra apzīmējums B/.

[6.5] No Lēmuma 7.punkta ir secināms, ka Dienests konstatējis neatbilstību starp Kadastra informācijas sistēmas

zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums B/ telpiskajos datos attēloto ceļa servitūta aizņemto un 2005.gada 24.novembra nekustamā īpašuma /adrese B/ zemes robežu plānā noteikto teritoriju. Konstatētā kļūda 2012.gada 28.augustā ir labota, un Kadastra informācijas sistēmas telpiskie dati par zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums B/ ceļa servitūta aizņemto teritoriju laboti atbilstoši 2005.gada 24.novembrī izgatavotajam zemes robežu plānam. Respektīvi, Kadastra informācijas sistēmā nekustamajam īpašumam /adrese B/ ir dzēsts ceļa servitūts 327 m^2 platībā. Līdz ar to, lai arī citu iemeslu dēļ, tomēr pieteicējas prasījums šajā daļā ir apmierināts, un tiesas pienākums atbilstoši APL 282.panta 7.punktā noteiktajam ir izbeigt tiesvedību lietā, jo tiesiskais strīds šajā daļā vairs nepastāv.

[7] Pieteicēja pārsūdzēja tiesas spriedumu pilnā apjomā, apelācijas sūdzībā izvirzot šādus apsvērumus sprieduma nepareizībai.

[7.1] Tiesa bez atbilstoša juridiska pamata izdarījusi pretrunīgus secinājumus, ka ceļa servitūti nekustamam īpašumam /adrese A/ un /adrese B/ nodibināti vispārīgi, neidentificējot konkrētus valdošos nekustamos īpašumus, bet tajā pašā laikā – ceļa servitūtu īpašumos /adrese A/ un /adrese B/ valdošie nekustamie īpašumi vismazākā mērā ir citi nekustamie īpašumi.

Pieteikuma priekšmets ir pieteicējas iesnieguma par servitūta izbeigšanu un tam pievienotā plāna atbilstība Kadastra informācijas sistēmas datu aktualizācijai – dzēšanai no Kadastra informācijas sistēmas servitūtu norādītā sakrituma daļā, par ko tiesai bija jātaisa spriedums. Taču tiesa, konstatējot un nodibinot īpašumiem /adrese A/ un /adrese B/ valdošos nekustamos īpašumus, ir pārsniegusi gan prasījuma robežas, gan savu kompetenci.

Tiesas prettiesīga secinājuma izdarīšana par valdošo nekustamo īpašumu esamību novedusi nolēmumu pie nepareizas argumentācijas, ka nav konstatējams ceļa servitūta un lietojuma tiesību un pienākumu sakritums pieteicējas personā, ne arī kāds cits ceļa servitūta izbeigšanas nosacījums, kas ir pretrunā lietas materiāliem, ar kuriem apstiprinās ceļa servitūta sakritums un ir izgatavots zemesgabala plāns dzēšanai Kadastra informācijas sistēmā servitūta sakrituma daļā. Dienests nav apstrīdējis servitūta sakrituma faktu pieteicējas īpašumos, bet atsaucies uz dokumenta neatbilstību noteikumu Nr.263 111.punktam. Tiesa nav vērtējusi pieteicējas iesnieguma tiesisko atbilstību noteikumu Nr.263 111.punktam.

Tiesa nav sniegusi motivāciju, kas šajā gadījumā būtu ceļa servitūta sakrituma izbeigšanas fakta konstatēšana.

[7.2] Tiesa nav vērtējusi un nav motivējusi pieteikuma priekšmetu, ko atzinusi par strīda priekšmetu, un tas ir būtisks procesuāls tiesību normas pārkāpums, kas novedis pie nepareiza tiesas nolēmuma pieņemšanas. Pieteicēja pamatojumu pieteikuma priekšmetam plaši izklāstījusi pieteikumā, kam tiesa nav piešķīrusi juridisku vērību. Tiesa sašķēlusi pieteikuma priekšmetu.

Tiesa kļūdaini atzinusi, ka citā tiesā tiesvedībā esošai lietai, kurā nav stājies spēkā nolēmums, ir noteicoša un izšķiroša „loma" sprieduma taisnīgā nolemšanā.

[7.3] Attiecībā uz datu aktualizēšanu, dzēšot ierakstu par ceļa servitūtu 327 m^2 platībā zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums B/, tiesa nav vērtējusi, ka datu aktualizācija veikta pēc pieteicējas 2012.gada 28.jūnija iesniegumā izteiktā lūguma. Dienests ar šo atzinis no pieteicējas kopējā lūgtā datu aktualizācijas kopuma kadastra datu aktualizāciju īpašuma daļā, un uz administratīvās lietas izskatīšanu pēc būtības būtu apmierināma tikai atlikušās servitūta daļas dzēšana Kadastra informācijas sistēmā. Pieteikuma priekšmeta pamatā ir nekustamo īpašumu /adrese A/ un /adrese B/ servitūta sakrituma dzēšana kopumā Kadastra informācijas sistēmā, nevis daļā, kā to tiesa kļūdaini noteikusi.

[7.4] Sprieduma nepareizība izpaužas apstāklī, ka netiek dzēsta servitūta sakrituma daļa, bet izpildās citi noteikumi, kas nav pieteikuma priekšmets. Pie šāda nolēmuma pieņemšanas tiesa nonākusi kļūdaini, neizvērtējot kadastra datu aktualizācijas tiesiskuma faktiskos un tiesiskos apstākļus pilnībā. Tiesa nav pilnībā izvērtējusi pierādījumus lietā. Tiesa nav ievērojusi APL 247.panta prasības un pieļāvusi materiālo un procesuālo tiesību normu pārkāpumus.

[8] Dienests par apelācijas sūdzību sniegtajos paskaidrojumos to neatzīst. Dienests uztur spēkā Lēmumā un tiesai iepriekš sniegtajos paskaidrojumos pausto viedokli, papildinot to ar turpmāko.

[8.1] Lieta ierosināta pēc pieteicējas pieteikuma par pienākuma uzlikšanu Dienestam aktualizēt datus Kadastra informācijas sistēmā zemes vienībām ar kadastra apzīmējumiem /kadastra apzīmējums A/ un /kadastra apzīmējums B/, dzēšot nekustamā īpašuma apgrūtinājumus – ceļa servitūtus daļā (zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums A/ apgrūtinājumu – ceļa servitūtu 233 m^2 platībā un zemes vienības ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums B/ apgrūtinājumu – ceļa servitūtu 327 m^2 platībā). Līdz ar to tiesai bija jāizvērtē, vai, pamatojoties uz pieteicējas iesniegto 2012.gada 28.jūnija iesniegumu un tam pievienoto ceļa servitūtu skiču plānu un minēto zemes vienību zemesgrāmatu apliecībām, Dienestam bija jāveic datu aktualizācija Kadastra informācijas sistēmā, dzēšot zemes vienībām reģistrētos nekustamā īpašuma apgrūtinājumus – ceļa servitūtus daļā.

Lai izlemtu, vai Dienestam ir pamats Kadastra informācijas sistēmā aktualizēt datus saskaņā ar noteikumu Nr.263 111.1.apakšpunktu, tiesai bija jāizvērtē, vai ir konstatējams no ceļa servitūtiem izrietošo pienākumu un tiesību sakritums vienā personā, kas bija viens no pieteicējas pamatargumentiem un kura konstatēšanai savukārt bija jāizvērtē, kādi nekustamie īpašumi ir valdošie un kalpojošie attiecībā uz šiem ceļa servitūtiem.

Tā kā gan Dienesta Vidzemes reģionālā nodaļa, gan Dienests vērtējis no zemes vienību ceļa servitūtiem izrietošo tiesību un pienākumu sakrituma esamību un attiecībā uz šiem servitūtiem valdošo un kalpojošo nekustamo īpašumu esamību, tiesa, spriedumā vērtējot Lēmumā norādīto pamatojumu un sniedzot papildus argumentāciju, nav pārkāpusi APL 250.panta ceturto daļu un prasījuma robežas.

[8.2] Tiesa pamatoti izbeidza tiesvedību pieteikuma attiecīgajā daļā.

[9] Saskaņā ar APL 304.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa administratīvo lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[10] Pārbaudījusi lietas materiālus un novērtējusi pierādījumus, kā arī administratīvā procesa dalībnieku argumentus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms, savukārt pirmās instances tiesas spriedumā iekļautais lēmums ir atceļams un jautājums izlemjams pēc būtības.

[11] Pirmās instances tiesa, pamatojoties uz APL 282.panta 7.punktu, izbeigusi tiesvedību lietas daļā par pienākuma uzlikšanu Dienestam aktualizēt datus Kadastra informācijas sistēmā, dzēšot ierakstu par ceļa servitūtu 327 m^2 platībā zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums B/, jo Dienests, konstatējot kļūdu, ir dzēsis no Kadastra informācijas sistēmas datus par servitūtu šajā daļā.

[11.1] Apgabaltiesa no lietas materiāliem (no ceļu servitūtu skiču plāniem, zemes robežu plāniem un zemesgrāmatu apliecībām; *sk. attiecīgi lietas 17., 30., 35., 36., 12. un 13.lapu*) konstatē, ka zemesgrāmatā atbilstoši zemes robežu plānam nekustamajam īpašumam /adrese B/ ir reģistrēta atzīme „ceļa servitūts" 0,0249 ha platībā (jeb 249 m^2). Taču atbilstoši 2012.gada 14.jūnijā sagatavotajiem Ceļu servitūtu skiču plāniem ceļa servitūts nekustamajam īpašumam /adrese B/ ir 576 m^2 (249 + 327). Spriežot pēc Dienesta pārstāves paskaidrojumiem pirmās instances tiesas sēdē, arī Kadastra informācijas sistēmā pirms pieteicēja iesniedza iesniegumu par servitūtu dzēšanu nekustamajam īpašumam /adrese B/ bija reģistrēts ceļa servitūts 576 m^2 platībā. Taču tādā gadījumā Kadastra informācijas sistēmas dati nonāk pretrunā ar zemes robežu plānos norādīto un zemesgrāmatā reģistrētajiem datiem. Tā kā Dienests nevar mainīt zemes robežu plānus un atzīmes zemesgrāmatā, laboti Kadastra informācijas sistēmas dati.

Lai varētu izdarīt secinājumu par to, ka tiesiskais strīds šajā pieteikuma daļā ir beidzies, jānoskaidro, kāda ir izskatāmās lietas tiesiskā strīda būtība un vai datu dzēšana Kadastra informācijas sistēmā šo strīdu atrisina.

[11.2] No pieteikuma izriet pieteicējas uzskats, ka pieteicēja ir tiesīga izdarīt izmaiņas Kadastra informācijas sistēmā, pamatojoties uz „sakritumu", proti, pieteicēja ir valdošā un kalpojošā īpašuma īpašniece vienā personā, jo ne administratīvajos aktos, ne arī zemesgrāmatā nav norādes par valdošajiem nekustamajiem īpašumiem, par labu kuriem servitūts ir nodibināts. Tā kā servitūta lietojuma tiesības un pienākumi sakrīt, tad pieteicējai saskaņā ar Civillikuma 1237.pantu (acīmredzot domāts panta 2.punkts) ir tiesības dzēst servitūta atzīmi gan Kadastra informācijas sistēmā, gan arī zemesgrāmatā, iesniedzot tikai tos dokumentus, kas šajā gadījumā iesniegti Dienestam (pašas pieteicējas iesniegums, ceļa servitūtu skiču plānu un zemesgrāmatu apliecības).

Tajā pašā laikā pieteicēja lūdz dzēst ierakstus par ceļa servitūta atzīmi *nekustamo īpašumu sakrituma platību daļā*. Proti, pieteicēja acīmredzot uzskata, ka abu nekustamo īpašumu servitūtu ceļu saskaršanās jeb kopēja robeža ir vērtējama kā „sakritums".

Apgabaltiesa norāda, ka tādā izpratnē, kā to vērtē pieteicēja, „sakritums" nemēdz būt, vismaz Civillikums šādi minēto jēdzienu nereglamentē.

Civillikumā ar jēdzienu „sakritums" saprot īpašuma tiesību uz valdošo un kalpojošo īpašumu sakritumu vienā personā (sk. Civillikuma 1237.panta 2.punktu kopsakarā ar Civillikuma 1241.pantu). Arī citos gadījumos (reālnastas, ķīlas tiesības, saistību tiesības (prasījuma un parāda) ar sakritumu saprot tieši tiesību un pienākumu sakritumu vienā personā. Līdz ar to, ja pieteicēja pamato servitūta izbeigšanos ar sakritumu (kā tas saprotams no pieteikuma, jo pieteicēja uzskata, ka ir gan valdošā, gan kalpojošā īpašuma īpašniece), tad servitūtam būtu jāizbeidzas visā tā kopumā, nevis tikai kādā tā daļā.

Ievērojot minēto, lietas strīda atrisināšanai platība nav svarīga, jo strīds par to, vai pieteicēja ir valdošā un kalpojošā īpašuma īpašniece, attiecināms uz visu servitūtu tā kopumā, nevis tikai uz kādu daļu. Tādēļ fakts, ka Dienests ir dzēsis Kadastra informācijas sistēmā kādu servitūta daļu, neatrisina strīdu pēc būtības.

Ņemot vērā minēto, pirmās instances tiesas lēmums, kas iekļauts spriedumā, ir atceļams un jautājums izlemjams pēc būtības.

[12] Tajā pašā laikā apgabaltiesas ieskatā sprieduma [11.2] punktā minētais nav šķērslis izskatīt lietu tādā apjomā, kā to lūdz pieteicēja atbilstoši prasījuma precizējumiem. Līdz ar to apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi precizējusi pieteicējas prasījumu, tādējādi apgabaltiesa izskata lietu tās precizētajā apjomā.

[13] Pārbaudot pirmās instances tiesas spriedumu daļā, kurā risināts strīds pēc būtības, apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi novērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to apgabaltiesa, pamatojoties uz APL 307.panta ceturto daļu, pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai (sk. šā sprieduma [6.1] – [6.4] punktu), un atkārtoti tos pašus argumentus nenorāda.

Papildus pirmās instances tiesas argumentiem apgabaltiesa norāda, ka nevar uzskatīt, ka uz vienu pieteicējai piederošo nekustamo īpašumu nodibinātais servitūts tiek nodibināts tikai un vienīgi par labu otram nekustamam īpašumam (un otrādāk), jo tādā gadījumā administratīvajos aktos un zemesgrāmatā nebūtu bijis nekādu šķēršļu noteikt gan kalpojošo, gan valdošo nekustamo īpašumu. Turklāt apgabaltiesa nesaskata loģisku pamatojumu noteikt servitūtu tādiem

nekustamajiem īpašumiem, kas pieder vienai un tai pašai personai, kas tādējādi ir pamats servitūtu nemaz nenoteikt (Civillikuma 1237.panta 2.punkts).

Šādos apstākļos ir skaidri redzams, ka servitūts nav nodibināts tikai par labu pašai pieteicējai piederošajiem nekustamiem īpašumiem, bet gan par labu citiem pieteicējai nepiederošiem nekustamiem īpašumiem.

Apgabaltiesa atzīst, ka apstākļos, kad nav konkrēti zināmi valdošie nekustamie īpašumi, pieteicējai nav iespējams Dienestam iesniegt noteikumu Nr.263 111.punkta 1.punktā paredzēto dokumentu par servitūta izbeigšanu (piemēram, vienošanos ar valdošo nekustamo īpašumu īpašniekiem par atteikšanos no servitūta), tomēr pieteicējai ir jāņem vērā, ka servitūta tiesība ir nostiprināta zemesgrāmatā, tāpat jāņem vērā servitūta būtība (tas kalpo citām personām vai citiem nekustamiem īpašumiem, nevis pašai pieteicējai vai viņas īpašumiem), un šādos apstākļos apgabaltiesas ieskatā vienīgais iespējamais veids, kā Dienests var dzēst informāciju Kadastra informācijas sistēmā, ir, pamatojoties uz tiesas nolēmumu par ceļa servitūta atcelšanu vai tā neesību (noteikumu Nr.263 111.punkta 2.apakšpunkts).

[14] Par apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa norāda, ka tie nav pamatoti.

[14.1] Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa, sprieduma motīvos norādot uz konkrētiem valdošajiem nekustamajiem īpašumiem, nav pārsniegusi prasījuma robežas (APL 249.pants), jo par šāda fakta konstatēšanu nav lēmusi sprieduma rezolutīvajā daļā.

Tiesa uz konkrētiem nekustamiem īpašumiem atsaukusies, lai motivētu savu argumentāciju par to, ka servitūti nav noteikti tikai par labu pašas pieteicējas nekustamajiem īpašumiem. Proti, tiesa ir konstatējusi faktisko situāciju – konkrētus nekustamos īpašumus, kam par labu servitūts varētu kalpot. To, ka tiesa nav kļūdījusies savos apsvērumos, ka servitūts reāli kalpo ne tikai pieteicējas īpašumiem, bet arī citiem nekustamiem īpašumiem, apliecina arī tiesas process, uz kuru atsaukusies pirmās instances tiesa un kurā Vidzemes apgabaltiesa 2013.gada 3.oktobrī ir taisījusi spriedumu, nospriežot apmierināt nekustamā īpašuma /Nosaukums D/ īpašnieku prasību nodibināt servitūtu pieteicējai piederošajiem nekustamajiem īpašumiem par labu nekustamam īpašumam /Nosaukums D/ (spriedums nav stājies spēkā).

Apgabaltiesa norāda, ka pirmās instances tiesas sprieduma motīvu daļā konstatētie fakti par iespējamiem valdošajiem nekustamajiem īpašumiem atbilstoši Civilprocesa likuma 96.pantam un APL 153.pantam neatbrīvo šo nekustamo īpašumu īpašniekus no to pašu faktu pierādīšanas pienākuma citā lietā.

[14.2] No apelācijas sūdzības izriet pieteicējas uzskats, ka ar Dienestam iesniegtajiem pieteicējas dokumentiem – ceļa servitūtu skiču plānu – apstiprinās fakts, ka pastāv ceļa servitūta sakritums. Apgabaltiesa jau šā sprieduma [11.2] punktā ir argumentējusi, ka tādā izpratnē, kā to norāda pieteicēja, no tiesību viedokļa sakritums neeksistē, līdz ar to ar pieteicējas iesniegtajiem ceļa servitūtu skiču plāniem nav pietiekoši, lai Kadastra informācijas sistēmā dzēstu ceļa servitūtus pieteicējas norādītajā apjomā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 323.panta pirmās daļas 3.punktu, 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

atcelt Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 25.septembra spriedumā iekļauto lēmumu par tiesvedības izbeigšanu daļā par pienākuma uzlikšanu Valsts zemes dienestam aktualizēt datus Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā, dzēšot ierakstu par ceļa servitūtu 327 m^2 platībā zemes vienībai ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums B/.

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Valsts zemes dienestam aktualizēt datus Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā, dzēšot ierakstus par nekustamā īpašuma objekta apgrūtinājumu – ceļa servitūtu – zemes vienībai /adrese A/ ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums A/ 233 m^2 platībā un zemes vienībai /adrese B/ ar kadastra apzīmējumu /kadastra apzīmējums B/ 327 m^2 platībā.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente Dz.Amerika